

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Simulare

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Csokonai Vitéz Mihály: Az eleven rózsához

*Nincs tavasszal, nincs se nyáron,
Mint te, olyan rózsaszál;
Még nagyobb dísz nyerne Sáron*,
Csak te ott virítanál.*

*Rózsaszínnel játszadoznak
Két virító arcaid,
Rózsamézzel harmatoznak
Csókra temett ajkaid.*

*Látta kellemid Citére**,
Látta és irigykedett,
Hogy pirosuló lába-vére
Képeden büszkélkedett.*

*Hófejér tekintetednek
Hajnalán nyílásba jött
Rózsaszálacsákák ferednek
Tiszta téjhabok között:*

*Szűz melyed fehér ölére
Ők is úgy mosolyganak,
Mint mikor rózsák tövére
Gyöngyvirágot raktanak. –*

*Rózsa vagy te, rózsá lélszel,
Rózsa még a selymed is:
Jaj, de bezzeg kínra télszel,
Hogyha van tövicked is!*

*Rózsa! engedd, hadd heverjek
Éltető bokrodba már,
S édes árnyékojba nyerjek
Fészket én, rideg madár.*

(1803)

*Sáron: a Szentföld egyik legtermékenyebb és legnevezetesebb helye

**Citére: Vénus, a szerelem istenasszonya

1. Întelmezeze a költemény címét!	2 pont
2. Nevezze meg a vers témáját!	2 pont
3. Mutassa be a költemény vershelyzetének és versbeszédének egy-egy jellemzőjét!	4 pont
4. Nevezze meg a dal egy jellemzőjét a versben!	2 pont
5. Nevezze meg az „Ők is úgy mosolyganak,/Mint mikor rózsák tövére/Gyöngyvirágot raktanak” költői képet!	2 pont
6. Állapítsa meg a vers rímképletét, majd nevezze is meg!	4 pont
7. Állapítsa meg a költemény hangulatát!	2 pont
8. Írjon ki a műből két ismétlést, egy metaforát és egy megszemélyesítést!	4 pont
9. Értelmezeze a költemény utolsó szakaszát!	4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás	4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.	

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Csontváry Kosztka Tivadar valószínűleg az egyik legismertebb magyar festő. A legtöbb már gyerekkorukban találkoztak a képeivel: reprodukciókkal a tankönyvekben, a Magányos cédrus bekeretezett poszterével a nagymamájuk szobája falán. De nemcsak leghíresebb festményeit tudjuk magunk elé idézni, hanem mesészerű élettörténetét is. Olvastunk az égi hangról, amely a festészet felé terelte a 27 éves patikust; hallottunk a „nagy motívumot” hajszólo utazásokról; a megtalált napútszínekről, az elismertség hiányáról és végül az életmű csodával határos megmeneküléséről is. Mégis a mai napig rengeteg talány övezi az életét: nem tudjuk, hogy pontosan hol és hogyan készültek óriási képei. Hol talált ekkora műtermeket, és hogyan hozta haza azokat a hatalmas vásznakat, amelyeknek szállítása ma is komoly kihívás elé állítja a múzeumokat?

Csontváryt a maga korában különcnek, sőt egyenesen bolondnak tartották, ma azonban a magyar piktúra legnagyobbjai között tartják számon, akinek képeiért hatalmas összegeket fizetnek az árveréseken.

Az 1853. július 5-én született Csontváry előbb kereskedősegéd volt, majd 1875-ben gyógyszerészdiplomát szerzett, később jogot tanult, majd tisztviselő lett Pesten. 1879-ben egy betegsége után a Tátrába utazott lábadozni, közben az iglói gyógyszertárban dolgozott. 1880. október 13-án égi szózat (valószínűleg skizofrénias hallucináció) azt közölte vele: „Te leszel a világ legnagyobb napút festője. Nagyobb Raffaelnél.” Csontváry Rómába ment, és Raffaello képeit tanulmányozva úgy döntött: ezeknél jobbat is tud festeni. A hívásnak azonban csak egy évtizeddel később engedett, 1894-ig a Losonc melletti Gács községben patikusként dolgozott, hogy a festészethez szükséges pénzt előteremtse. 41 évesen kezdett tanulni Hollósy Simon müncheni iskolájában, majd Párizsban és Itáliában képezte magát, főleg a múzeumok anyagát tanulmányozta. 1897-től járta hátára kötözött ládájával Dalmáciát, Nyugat-Európát, Egyiptomot és Palesztinát, Libanont és Szíriát, és megállás nélkül festett.

Műveit először 1905-ben mutatta be, a közönség és a kritika azonban jobbnak értékelte Raffaelót, sőt Csontváryt a legtöbb bolondnak nézték. A kudarc kedvét szegte, a festőt egyre jobban hatalmukba kerítették téveszméi. 1909-től már nem alkotott, ehelyett kultúrával és művészettel foglalkozó írásokban bizonygatta igazát, beadványokat írt, az első világháború alatt csataképeket és történelmi tablókat tervezett.

Hadikölcsönökbe fektetett pénzét elvesztette, a Monarchia felbomlása után a csehszlovák megszállás miatt gácsi patikája bérleti díját sem kapta meg. A magyar festészet egyik zsenije magányosan és szegényen halt meg 1919. június 20-án.

Csontváry kora egyetlen irányzatához sem tartozott, az emberi lét egyetemes kérdései, a belső és a külvilág ellentmondásai nőttek kozmikus művészetében. Festészetét varázsos színvilág, mágikus-realista hangvétel és szuverén szimbólumteremtő erő jellemzi. „Életnagyságú tájképeinek” sorát a Selmecebánya látképe nyitja, amelyet 1903-ban a Vihar a Nagy Hortobágyon követett.

Jelentős művei a Fohászkodó Üdvöztő, A Panaszfal bejáratánál Jeruzsálemben. Belső lelki drámáit vetítette a természet jelenségeibe, azok panteisztikus megfogalmazását adta a Görög színház romjai Taorminánál, a Baalbek című képein, lírai, mesehangulatú festménye a Sétakocsizás Athénban újhódnál.

(a múlt-kor cikke alapján)

1. Írjon ki a szövegből 2 kulcsszót! 2 pont
2. Társítsa az évszámokat Csontváry hozzájuk tartozó életeseményeivel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!
Évszámok: Események:
1) 1875 a. felhagyott a patikusi munkájával
2) 1880 b. először mutatta be műveit
3) 1894 c. sikeres festőnek hallucinálta magát
4) 1905 d. abbahagyta a festést
5) 1909 e. gyógyszerészdiplomát szerzett 5 pont
3. Értelmezze a következő kifejezéseket!
magunk elé tudjuk idézni; rengeteg talány övezi az életét; engedett a hívásnak; kedvét szegte 4 pont
4. Írjon ki a szövegből 3 olyan érvet, ami alátámasztja a következő kijelentést!
Csontváry Kosztká Tivadar valószínűleg az egyik legismertebb magyar festő. 3 pont
5. Értelmezze a következő kijelentést!
1880. október 13-án égi szózat (valószínűleg skizofréniás hallucináció) azt közölte vele: „Te leszel a világ legnagyobb napút festője. Nagyobb Raffaelnél.” 4 pont
6. Milyen szakmája volt Csontvárynak, mielőtt festeni kezdett? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
a. muzeológus, katona, történész
b. kereskedősegéd, gyógyszerész, tisztviselő
c. mágus, reprodukciófestő, mesélő
d. jogász, író, csatár 2 pont
7. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!
A fenti szöveg
a. nyomon követi Csontváry vívódását a civil és a művészet között.
b. kigúnyolja a hallucinációinak élő festőt.
c. kronologikus sorrendben mutatja be Csontváry életének jelentős eseményeit.
d. kijelenti, hogy Csontváry nem lett a világ legnagyobb napút festője. 4 pont
8. Mi a magyarázat arra, hogy „a magyar festészet egyik zsenije magányosan és szegényen halt meg”? Fogalmazza meg válaszát 2 példa alapján! 2 pont
9. Mi jellemzi Csontváry festészetét? Említsen meg 2 jellemzőt a szöveg alapján! 2 pont
10. Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
„Csontváryt a maga korában különcnek, sőt egyenesen bolondnak tartották, ma azonban a magyar pártúra legnagyobbjai között tartják számon, akinek képeiért hatalmas összegeket fizetnek az árveréseken.”
A fenti mondatban a beszélő
a. sajnálatát fejezi ki, hogy az emberek véleménye ma már más, mint Csontváry korában;
b. tényként közli, hogy Csontváry beteg ember volt;
c. azt az álláspontját fejt ki, miszerint Csontváry a drága képek eladása miatt vált híressé;
d. arra utal, hogy Csontváry megelőzte a korát, ezért saját kortársai konzervatív ízlésének nem tudott megfelelni. 2 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *A hazaszeretet ábrázolása az irodalomban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

1. a választott alkotás műfaji sajátosságai 2 pont
2. a választott műben megjelenített értékek, értékrend(ek) 4 pont
3. a szereplők jellemábrázolása, a hősteremtés eljárásai 4 pont
4. a hősök viszonyrendszerének ábrázolása 4 pont
5. a haza iránti elkötelezettség szerepe a hős sorsának alakulásában 4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont